

Manduvirá

“Fairtrade heeft onze coöperatie versterkt dankzij langdurige handelsrelaties met de importeurs. Ondertussen kunnen we onze suiker rechtstreeks uitvoeren, wat onze winstmarges vergroten.”

Victor Rojas, suikerrietproducent, lid van de coöperatie Manduvirá

“Dankzij Fairtrade zijn boeren meer gemotiveerd en zorgen ze beter voor hun land. [...] Zij voelen zich nuttig – zij voelen dat zij hun familie, gemeenschap en coöperatie kunnen helpen. Daarom is Fairtrade zo belangrijk voor hen.”

Luis Dario Ruiz Diaz, President van de coöperatie Manduvirá

De coöperatie Manduvirá (Cooperativa de Producción Agro-Industrial Manduvirá Ltda) produceert suikerriet op een biologische manier. Zij werd in 1975 opgericht en bevindt zich in het Zuidwesten van Paraguay, namelijk in de buurt van het dorp Arroyos y Esteros ('beken en moerassen'). Deze regio ligt niet ver van de hoofdstad Asunción, maar blijft geïsoleerd ondanks recente verbeteringen in de wegeninfrastructuur. Het is een gebied met vruchtbare vlaktes en heuvels. Ondanks een klimaat en bodemtype die gunstig zijn voor de landbouw, heeft het gebrek aan betrouwbare inkomens veel boeren ertoe verplicht hun land te verkopen en op zoek te gaan naar werk in de grootstad. Tegelijkertijd zien we de laatste jaren dat

veel suikerrietproducenten uit Paraguay overgeschakeld zijn op andere producten. Niet zo bij Manduvirá: gemiddeld bezitten de leden van de coöperatie 3 hectaren grond en hun belangrijkste bron van inkomen is het suikerriet; sommigen produceren ook fruit en groenten die op de lokale markt worden verhandeld.

Oorspronkelijk werd de coöperatie opgericht rond een project van spaar- en kredietprogramma. Daarna heeft ze zich gericht op de commerciële steun aan haar leden, die grotendeels kleine suikerrietproducenten zijn die er niet in slaagden hun artisanale suikerproductie te commercialiseren. In 1999 zocht ze aansluiting bij Fairtrade en verkreeg ze het FLO-certificaat. De organisatie had succes, getuige de snelle groei van het ledenaantal, van oorspronkelijk 39 in 1975 tot 1500 boeren in 2009. Manduvirá heeft gedurende lange jaren het riet van haar leden verkocht aan een rietverwerkend bedrijf in de regio, Otisa. Dat bedrijf verkocht de suiker op de internationale markt, onder Fairtradevoorwaarden voor wat een deel van de productie betrof. In 2005 zette Manduvirá een nieuwe stap: voortaan zou de coöperatie zelf suiker verkopen. Daartoe ging ze een overeenkomst aan met de fabriek Censi y Pirota, dat het riet van de leden van Manduvirá tot suiker verwerkt. Manduvirá verkoopt die suiker zelf, en realiseert zo een meerwaarde. Bovendien kan het hele verwerkingsproces en de kwaliteit beter beheerst worden. In 2009 bedroeg het totaal volume geproduceerde suiker – in eigen beheer – zo'n 5500 ton suiker.

Vandaag biedt Manduvirá ook technische steun aan haar leden, met verschillende diensten zoals het lenen van landbouwmateriaal, de biologische certificatie, de verdeling van verbeterde gewassen, de ontwikkeling van ecologische mesttechnieken enz. De hele productie van de coöperatie is bio-gecertificeerd. De coöperatie staat ook in voor landbouwopleidingen en levert sociale diensten aan haar leden. Met haar 30 jaar ervaring beschikt de coöperatie over de nodige kennis en expertise om over het volledige verwerkingsproces van haar productie te waken, van het suikerriet tot de suiker, en in te staan voor de uitvoer ervan.

De suikerproblematiek

Suiker wordt zowel in onze landen (suikerbieten) als in het Zuiden geproduceerd (suikerriet). De wereldmarktprijs wordt sterk beïnvloed door hoge subsidies aan de "eigen" boeren in de geïndustrialiseerde landen. Daarenboven maakt het handelsbeleid van de Europese Unie, met hoge importtarieven, de import van suiker, met name uit Paraguay, nog moeilijker. In deze context zijn suikerrietboeren in het Zuiden omwille van de lage prijzen voor hun suiker, verplicht zich in de schulden te werken. Vooral de maanden net voor de nieuwe oogst, als de inkomsten uit de vorige oogst reeds opgebruikt zijn, wegen de financiële problemen zwaar. Ook lokale prijzen zijn laag, wat velen ertoe dwingt hun land te verkopen en uiteindelijk naar de stad te trekken.

Van producent naar exporteur

Kleine suikerrietproducenten hebben meestal te weinig inkomsten om een eigen verwerkende fabriek te kopen of op te zetten. Daardoor zijn ze afhankelijk van derden voor de verwerking van suikerriet tot rietsuiker. Ondertussen exporteert Manduvirá zo'n 5500 ton van haar suikerriet zelf. "Dankzij Fairtrade zijn we van kleine suikerrietboeren uitgegroeid tot exporteurs van suiker", aldus manager Andrés González Aguilera. Door suiker te exporteren onder Fairtradevoorwaarden, zijn de coöperaties in staat de aangesloten suikerrietproducenten het dubbele van de marktprijs voor hun suikerriet te betalen. Daarbovenop komt nog de Fairtrade premie.

Oxfam Wereldwinkels heeft Manduvirá drie jaar gesteund bij dit project. De boeren van Manduvirá produceren niet alleen suikerriet, maar ook ananas en stevia. Van de landen van de Europese Unie is het Duitsland die het grootste deel van de biologisch geproduceerde suiker van de coöperatie Manduvirá invoert. Andere landen zijn Italië, België, Frankrijk en Spanje. De suiker wordt verkocht in zakken van 25 kg of pakjes van 1 kg, met de desbetreffende logos' van Fairtrade en bio erop.

De impact van Fairtrade en het gebruik van de premie

Bij verkopen onder Fairtradevoorwaarden krijgen suikerrietcoöperatieven een premie van 60 USD per ton plus een premie van 20 USD per ton in geval het om biologisch gecertificeerde suiker gaat. Met die premie investeert Manduvirá in sociale en economische ontwikkelingsprojecten die door de Algemene Vergadering van de coöperatie worden goedgekeurd.

De coöperatie Manduvirá heeft haar productie in drie jaar tijd enorm opgedreven; in 2009 produceerde ze 150 000 ton riet. De leden bezitten samen zo'n 4800 hectaren en daarvan zijn 2500 hectaren in suikerriet geplant. De totale productie wordt voor 100% onder Fairtradevoorwaarden verkocht. Datzelfde jaar bedroeg het bedrag van de Fairtrade premie zo'n 400 000 USD.

Manduvirá's engagement met Fairtrade heeft enorm veel bijgedragen aan de **economische ontwikkeling** van de coöperatie. Het rechtstreekse contact dat de groep heeft onderhouden met importeurs en hun verhoogde toegang tot informatie met betrekking tot prijzen heeft hun onderhandelingskracht versterkt. Dankzij de groei in volumes die onder Fairtradevoorwaarden gecommmercialiseerd werden, kon Manduvirá stilaan de verwerkings- en handelsketen beheersen, in het bijzonder door de verwerking van riet naar suiker in eigen beheer te houden. Manduvirá is de eerste suikerrietcoöperatie van Paraguay die de uitvoer van haar suiker volledig zelf doet. Dit zal tijdens de komende jaren één van de belangrijkste uitdagingen blijven voor de ontwikkeling van de coöperatie, samen met projecten rond de ontwikkeling van verpakkingen voor de suiker.

De Algemene Vergadering van de coöperatie besliste dat de helft van de premie individueel verdeeld wordt onder de leden, net om de moeilijke maanden te overbruggen tussen twee oogsten. Dit geld biedt hen de

mogelijkheid om te kunnen voorzien in hun basisbehoeften, zoals voedsel, het schoolgeld voor de kinderen, herstellingen aan de huizen en de voorziening van drinkbaar water voorzien zijn.

De Fairtradepremie komt ook de gemeenschap ten goed (= de **sociale pijler** van duurzame ontwikkeling). Een voorbeeld van één van de projecten die met deze premie gefinancierd was, was de bouw van een medisch centrum. De coöperatie betaalt een dokter, twee tandartsen en twee gezondheidspromotoren. Eén van de tandartsen merkte trouwens dat verbeterde mondhygiëne een gunstig effect heeft op de algehele gezondheid van de leden. Manduvirá betaalt ook 20% van elk doktersbezoek voor de leden. Fairtrade levert dus een concrete bijdrage aan het algemeen welzijn in de streek.

Wat het **ecologische** aspect betreft, heeft de coöperatie in 2006 het bio-certificaat bekomen. De Fairtrade premie werd de voorbije jaren onder andere geïnvesteerd in de aanpassing van de productietechnieken aan de bio-standaarden en diende ook om de kosten van de bio-certificatie te betalen. Sedertdien wordt het organisch afval van het suikerriet voor de volle 100% hergebruikt als compost en om de vochtigheidsgraad in de ondergrond te behouden. De resten van de stengels en de melasse dienen als voedsel voor de dieren.

De premie werd ook gebruikt voor het volgende:

- De aankoop van landbouwmachines
- De aankoop van computers
- Opleidingen voor de boeren en ook voor jongeren met betrekking tot coöperatief management
- De aankoop van een terrein om een studiecentrum te bouwen en een plantenkwekerij op te starten
- Schoolmateriaal voor de kinderen van producenten

Uitdagingen voor de toekomst zijn er genoeg. Allereerst dwingt de aangroei van nieuwe leden de coöperatie haar structuur en omkadering voortdurend te versterken. Anderzijds zijn er ook de geplande investeringen in een verbeterde verwerking van het suikerriet. Een belangrijk project is vast en zeker ook de start van een eigen verpakkingsbedrijfje.

De coöperatie Manduvirá stelt, dankzij Fairtrade, rechtstreeks 33 bedienden tewerk, zoals bijvoorbeeld technici en boekhouders. Onrechtstreeks biedt ze werk aan meer dan 3000 mensen in de regio, die genieten van de productie van biologisch rietsuiker, zoals suikerrietkappers en transporteurs.

Bronnen :

http://www.oww.be/pageview.aspx?pv_mid=359

http://www.fairtrade.org.uk/producers/sugar/manduvira_cooperative_paraguay/

<http://www.maxhavelaar.nl/boerencooperatie/cooperativa-de-produccion-agro-industrial-manduvira-ltda>

Foto's:

© Agence Vu'

Het Fairtrade/Max Havelaar keurmerk garandeert aan consumenten, dankzij een onafhankelijke controle, dat elk gelabeld product aan de internationale Fairtradedriteria beantwoordt. Max Havelaar is een label en geen merk, volgens hetzelfde principe als het biolabel of het FSC. Voor de producenten in het Zuiden waarborgt het label eerst en vooral dat een minimumprijs is betaald bij het kopen van hun producten. De minimumprijs stelt hen in staat de kosten van een duurzame productie en de basisbehoeften van hun gezin te dekken, en dit onafhankelijk van prijsfluctuaties op de internationale markt. Naast de minimumprijs

is een bijkomende premie gewaarborgd; de producenten beslissen zelf op democratische wijze hoe ze dit geld willen gebruiken voor investeringen die de hele gemeenschap op lokaal vlak ten goede komen. Bovendien kan de oogst dankzij Fairtrade geprefinancierd worden, om onoverbrugbare schuldenlasten te vermijden. Maar het label houdt ook vele andere criteria in, zoals interne democratie binnen de producentenorganisaties, transparantie, respect voor het milieu, vakbondsvrijheid, verbod op kinderarbeid, enzovoort. Uiteindelijk versterkt Fairtrade de producentenorganisaties opdat zij een grotere onderhandelingskracht zouden bekomen op de internationale markt en dat zij duurzamer producten en van betere kwaliteit kunnen verkopen. Fairtrade is een eerlijker en menselijker manier van handel drijven, die iedereen ten goede komt.

www.maxhavelaar.be

Getuigenis

Gesprek met **Andrés González**, manager van de coöperatie Manduvirá, suikerrietproducent, Paraguay. (Door Max Havelaar France).

“Samenwerken en zich organiseren, dat is de oplossing”

Wie zijn de producenten van Manduvirá?

In het begin zijn we gestart met een kleine groep van 200 producenten, die vandaag de grootste beweging is geworden in de strijd voor de bescherming van de rechten van kleine producenten in onze regio. Ons doel is alle producenten te verenigen rond gezamenlijke problemen. De oplossing is samen te werken, op een georganiseerde en planmatige manier.

Wat betekent Fairtrade voor u?

Fairtrade is één van de beste alternatieven om zich te verzekeren van een betere levenskwaliteit, onder andere via de *empowerment* van klein producenten, die de toegang tot interessante markten vergemakkelijkt en een betere prijs mogelijk maakt. De loyaliteit van de leden ten aanzien van hun eigen organisatie is zeer groot. De producenten zijn er goed van bewust dat het veel beter werkt als er democratie, participatie en transparantie is, als men een eerlijke prijs krijgt en ook goede arbeidsomstandigheden biedt aan de arbeiders, als kinderen naar school kunnen... kortom, als de voorwaarden van Fairtrade voldaan zijn.

Welke veranderingen heeft Fairtrade in het dagelijks leven met zich meegebracht?

Met de ontwikkelingspremie hebben we onze eigen overstap naar biologische landbouw kunnen financieren en zijn we er in geslaagd onze biologische suiker rechtstreeks uit te voeren naar bijna 20 landen. Het prijsverschil maakt het de producenten mogelijk hun dagelijks leven en levensstandaarden te verbeteren. Zij investeren in het verbeteren van woningen, in voorzieningen voor drinkbaar water en in betere voeding.

Wat is uw visie op de evoluties van de coöperatie voor de komende tien jaar?

Wij zullen onze droom realiseren, namelijk eigenaar te worden van onze biologische suiker verwerken in onze eigen fabriek. Dit zal een unicum zijn in de geschiedenis van Paraguay en Latijns-Amerika: een coöperatie van kleine producenten die eigenaar is van een suikerverwerkingsfabriek. De effecten zullen gunstig zijn voor onze leden maar ook voor de ganse omgeving. En groepen in andere landen kunnen dit model even goed uitbouwen.

¹ <http://quinzaine.maxhavelaarfrance.org/nos-actions/paroles-dengages/35-producteurs/63-andres-gonzalez.html>